

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

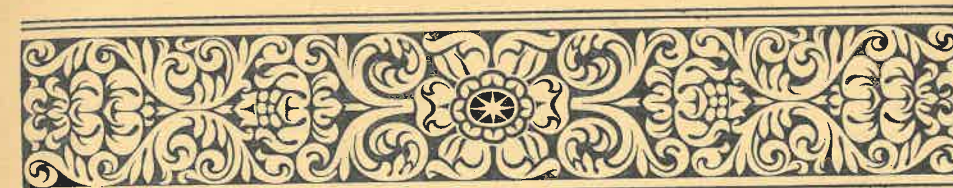
BULETINUL OFICIAL AL PATRIARHIEI ROMÂNE
ANUL LXXXVIII - Nr. 5-6 — MAI - IUNIE 1970

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

BULETINUL OFICIAL AL PATRIARHIEI ROMÂNE
ANUL LXXXVIII - Nr. 5 — 6, MAI - IUNIE 1970
BUCUREŞTI

C U P R I N S U L

TELEGRAME OFICIALE

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a trimis, în numele Său și al celorlalți Înalți Ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, Domnului Ștefan Voitec, Președintele Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, următoarea telegramă de felicitare cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani:

Cu sentimente de înaltă prețuire și dragoste, Vă felicităm cu prilejul celei de a 70-a aniversări a zilei de naștere și Vă urăm din toată inima ani mulți de viață în deplină sănătate, bucurie și pace, pentru a Vă continua cu noi și fericite rezultate activitatea devotată în slujba Patriei și a poporului român.

† Justinian
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

*

La această telegramă de felicitare Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a primit următorul răspuns:

Vă mulțumesc călduros pentru urările pe care mi le-ați trimis cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani.

Ștefan Voitec

CRONICĂ

Luni, 4 mai 1970, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a primit pe P. S. Episcop armean Karekin Sarkissian, aparținînd Bisericii Armene Catolicosatul Ciliciei, Antelias-Liban, rector al Institutului teologic armean din Liban.

A fost de față P. S. Episcop Antim Tîrgovișteanul, vicar patriarhal.

Marți, 5 mai 1970, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a primit pe Dl. Ambasador al Greciei la București, Ioannis Christos Kambiotis, care a prezentat pe Pr. Nicheforos, venit de la Atena pentru slujbele religioase la biserica greacă din București, în timpul Sfintelor Paști.

Au fost de față: P. S. Episcop Antim Tîrgovișteanul, vicar patriarhal și P. C. Pr. Secretar N. Cazacu.

Joi, 7 mai 1970, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a primit pe Dl. Mario Ruffini, profesor la Universitatea din Torino — Italia de limba și literatura română, însoțit de Dl. Prof. Dan Simonescu, de la Universitatea din București.

Au fost de față: P. C. Pr. Director Ioan Gagiu și P. C. Secretar Pr. N. Cazacu.

În aceeași zi Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a primit pe Pastorul protestant Paul Hansen, de la Geneva, venit în țara noastră pentru probleme legate de activitatea Bisericilor în Consiliul Ecumenic.

La orele 18,00 Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian însoțit de P. S. Episcop Antim Tîrgovișteanul, vicar patriarhal, a luat parte la recepția oferită de Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Democrate Germania și de Doamna Sonja Moldt, cu prilejul celei de a 25-a aniversări a eliberării de sub jugul fascist.

Luni, 25 mai 1970, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a primit pe Eminența Sa Albert Klein, Episcopul Bisericii Evanghelice C. A. din Sibiu.

Au fost de față P. C. Pr. Al. Ionescu, vicarul Arhiepiscopiei Bucureștilor, P. C. Pr. Consilier D. Fecioru și P. C. Pr. Secretar N. Cazacu.

Marți, 26 mai 1970, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a primit pe Dl. Branitzki, trimis de Societatea «Caritas» din Freiburg — R. F. a Germaniei — cu ajutoare pentru sinistrați.

Au fost de față P. C. Pr. Consilier D. Fecioru și P. C. Pr. Secretar N. Cazacu.

Miercuri, 10 iunie 1970, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, însoțit de P. S. Episcop Antim Tîrgovișteanul, vicar patriarhal, a participat la recepția oferită de Ambasada Suediei, cu ocazia sărbătoririi M. S. Regelui Gustav al VI-lea Adolf.

Vineri, 19 iunie 1970, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a primit delegația sosită în ajun din Freiburg im Breisgau — R. F. a Germaniei compusă din: Dl. Prof. Dr. Paul Miron, Rev. Arhim. Johannes Peterfalvy și Pastorul Albert Rauch. Delegația a venit în țara noastră cu ajutoare pentru sinistrații din România.

A fost de față P. C. Pr. Director I. Gagiu și P. C. Pr. Consilier D. Fecioru.

DIN VIAȚA COMUNITĂȚILOR ORTODOXE ROMÂNE DE PESTE HOTARE

EPISCOPIA MISIONARĂ ORTODOXĂ ROMÂNĂ ÎN AMERICA

Activitatea pastorală și misionară a Episcopiei Misionare Ortodoxe în America folosește pe lîngă mijloacele obișnuite — cultul, catehizarea, vizitele canonice și manifestările cultural-religioase — și legătura directă și permanentă cu credincioșii prin presă.

Astfel revista lunară *«Credința» (The Faith), revistă românească de spiritualitate ortodoxă*, continuă să ducă în casele credincioșilor ortodocși români din America cuvîntul lămuritor al conducerii lor bisericești asupra evenimentelor la zi; și cuvîntul de învățătură al Bisericii sub forma de articole și studii; precum și știri din viața comunităților ortodoxe române din America.

Episcopia Misionară Ortodoxă Română în America publică în fiecare an Calendarul-almanah cu un variat și instructiv cuprins; de aceea ne vom ocupa îndeaproape asupra celui pe anul 1970.

Calendarul ortodox «Credința» pe anul 1970, editat de Episcopia Misionară Ortodoxă Română în America, Detroit, Michigan, 232 p. — Ajuns la cel de al 5-lea an de apariție, Calendarul «Credința» se prezintă cititorilor în veșmînt grafic sărbătoresc, fapt indicat în primul rînd de însăși coperta bogat-ilustrată înfățișînd biserica Mînăstirii Polovragi și cadrul pitoresc al așezărilor ei înconjurătoare.

În articolul inaugural intitulat *Spre noi împliniri*, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian caracterizează împlinirea celor cinci ani de apariție consecutivă a Calendarului ortodox «Credința» drept «un popas aniversar dătător de noi nădejdi, care ne încredințează că semințele duhovnicești semănate de acest calendar în conștiințele fiilor noștri sufletești de peste Ocean vor odrăsli roada bogată a duhului românesc și dragostea față de sfînta noastră Biserică». Referindu-se la semnificațiile spirituale ale acestei cărți de zidire sufletească, Prea Fericirea Sa remarcă conținutul ei ortodox și frumoasa prezentare a datinilor și tradițiilor românești, precum și strădania de cultivare a legăturilor culturale și spirituale dintre români, americani și canadieni. De asemenea se evidențiază prestigiul pe care și l-a cîștigat această publicație religioasă și culturală a românilor ortodocși de peste hotare, prin înalta sa ținută spirituală și literară și prin actualitatea problemelor teologice și ecumeniste pe care le cuprinde. În încheiere, Întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Române binecuvîntează strădaniile ostenitorilor și colaboratorilor Calendarului ortodox «Credința», făcînd urări de sănătate, pace și bună-viețuire tuturor credincioșilor din Episcopia Misionară Ortodoxă Română în America.

În articolul *Calendarul nostru*, P. S. Episcop Victorin remarcă bucuria și interesul cu care este așteptat de cititori, în fiecare an, Calendarul ortodox «Credința», arătînd că acesta este bine-primit nu numai pentru calitățile sale literare remarcabile, ci și pentru articolele temeinice de teologie și îndrumările practice tipico-

nale pe care le cuprinde. De asemenea, partea calendaristică — indicînd rostul și însemnătatea sărbătorilor mari și a zilelor de pomenire a sfinților, precum și textele din Sfînta Scriptură rînduite să se citească în biserică în timpul sfintelor slujbe — sporește valoarea acestui calendar pe care conducătorul spiritual al Episcopiei Misionare Ortodoxe Române în America îl recomandă călduros cititorilor, adăugînd pentru aceștia arhipăstorești urări de prosperitate spirituală și dorind ca noul an 1970 să aducă bogate realizări «pentru unitatea bisericească, nu numai a tuturor credincioșilor de origine română, ci și a tuturor ortodocșilor de pe continentul american».

După partea calendaristică se publică — în limba engleză — statistica bisericească obișnuită, cuprinzînd: Întîistătătorii Bisericilor Ortodoxe Autocefale: membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române; membrii Conferinței episcopilor canonici în America; instituțiile și unitățile administrative și bisericești, cu titularii respectivi, aparținînd Episcopiei Ortodoxe Române în America.

Rubrica intitulată *«Cuvînt bun»* se deschide cu articolul *«Un Domn, o credință, un botez»*, semnat de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului. Articolul pune în discuție tendința de rebotezare, întîlnită în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat, și chiar în prezent, la unele denominațiuni creștine, combătînd-o cu argumente scripturistice și arătînd că aceasta constituie o rătăcire care în ultima analiză duce la contestarea caracterului de naștere spirituală al botezului. Consiliul Ecumenic al Bisericilor a arătat în termeni clari că botezul săvîrșit în numele Sfintei Treimi este valid și el trebuie recunoscut ca atare de către toate Bisericile și denominațiunile creștine.

În continuare, rubrica mai cuprinde următoarele articole: *Disciplină și smerenie*, de Protopop-Vicar Ioan Bugariu, în care se face apel la întemeierea strădaniilor spre desăvîrșire morală pe învățătura curată a Bisericii și pe respectarea așezămintelor și îndrumărilor acesteia; *Actualitatea gîndirii patristice*, de Pr. Prof. Ioan G. Coman, arată că învățătura Sfinților Părinți constituie un «fenomen complex de știință și spiritualitate», mereu actual, avînd drept coordonate prețuirea lumii și a omului, iar ca obiectiv — ideea desăvîrșirii prin cunoaștere temeinică și progres continuu; *Hristos lumina lumii*, de Pr. Dr. Ștefan Slevoacă, apreciază bogăția și profunzimea învățăturii creștine, accesibilă tuturor oamenilor, valabilă pentru toate locurile și toate timpurile; *Rostul icoanei în cultul ortodox*, de Protos. Felix Dubneac, subliniază rolul icoanelor în viața credincioșilor ortodocși, remarcînd interferența plină de semnificații religioase dintre cult și icoană, precum și tematica bogată a icoanei ortodoxe, care cuprinde întreaga istorie a mîntuirii; *Despre curăția inimii*, de Icon. Stavr. Costică T. Popa, zugrăvește strădaniile spre desăvîrșire ale Sfinților Apostoli și ale sfinților primelor veacuri creștine și îndeamnă la strădaniile spre realizarea stării de curăție sufletească, recomandînd în acest scop privegherea, rugăciunea zilnică, pocăința, mărturisirea și dragostea față de semeni; *Cruzeiro do Sul* sau *Impresiile unui misionar ortodox în Brazilia* se referă la caracteristicile creștinismului la acest popor; în *Sfînta Evanghelie*, Icon. Stavr. Ioan M. Speriosu analizează trăsăturile esențiale ale Evangheliei Mîntuitorului, considerată drept «solie și îndemn al lui Dumnezeu către oameni», recomandînd trăirea unei vieți curate, conform cu învățătura Bisericii, în vederea însușirii corecte a cuvîntului evanghelic și a realizării vii și lucrătoare a acestuia în suflete; *Preoția și rugul de foc*, de Prot. D. Diaconescu, relevă înalta chemare și marea răspundere a slujirii preoțești, subliniind îndatorirea preotului de a fi pildă vie pentru credincioși, cu cuvîntul, cu fapta și cu jertfelnicia față de semeni; *Era cosmică în lumina creștină*, de Arhim. Dr. Vasile Vasilache, se referă la recordul cuceririlor de pînă acum al spațiului cosmic, stabilit prin pășirea primilor oameni pe Lună, avînd drept concluzie creștină datoria ca, o dată cu pătrunderea în vasta armonie a cosmosului, să se țină seama nu numai de armonia fizică, ci și de cea morală dintre oameni. Rubrica se încheie cu articolul în limba engleză *Faith and Faithlessness* (Credință și credincioșie), în care Rev. Fr. Mircea Panciuk dă unele exemple reprezentative din Noul Testament pentru ilustrarea încrederii în Dumnezeu, recomandînd săvîrșirea faptelor bune ca efect al credinței creștine.

Rubrica *«Permanențe creștine»* cuprinde următoarele articole în limba engleză, traduse din românește de Leslie Jerôme Newville: *Theology in the Space Age* (Teologia în evul mediu), de Pr. Prof. Petru Rezuș; *Freedom and Responsibility* (Pace și responsabilitate), de Pr. Prof. D. Belu; *Christianity and Technology* (Creștinism și tehnică), de Pr. Prof. Isidor Todoran. În limba română, sînt inserate articolele: *Teologia și lumea modernă*, de Ierom. Antonie Leonida Plămădeală, în care — după ce se insistă asupra sensului dinamic al cuvîntului «modern», însemnînd a fi mereu actual, prezent în epocă — se precizează că învățătura creștină rămîne mereu aceeași, dar cu îndatorirea de a sta în slujba credincioșilor, îndrumîndu-i spre Dumnezeu; *Muzica liturgică în fața noilor generații*, în care Prof. Remus Tzincoca atrage atenția asupra devalorizării muzicii liturgice în Apus și arată datoria ce revine Bisericii Ortodoxe, pe plan mondial, ecumenic, de a demonstra valoarea funcțională a muzicii sale liturgice.

Din rubrica *«Pămînt și suflet românesc»* desprindem: *Cred Doamne și mărturisesc*, de Dr. Gabriel Popescu; *Din specificul ortodoxiei românești*, de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, — analiză teologică profundă a spiritualității ortodoxiei românești, caracterizată prin armonia dintre sacru și profan și prin afirmarea omului ca centru al creației, cu misiunea de a umaniza lumea; *Gîndire și trăire românească*, de Pr. Nicolae Bârsan, — apel la apropierea oamenilor prin iubire; *Demnitatea românească și conștiință ortodoxă*, de Protos. Nestorian Cicală, — caracterizare a contribuției românești la patrimoniul spiritual și a rezistenței ortodoxiei române față de încercările prozelitiste; *Mînăstirile bucovinene*, de Arhim. Paulin Popescu, — omagiu închinat vestitelor locașuri de închinare din nordul Moldovei, care păstrează în arta lor întreaga sensibilitate și gingășie spirituală a poporului român; *Drăgaica și Sînzienele*, de Pr. Sandu Tudor, — ilustrare a unei cunoscute datini străbune, pusă în legătură cu aghiografia creștină.

În continuare sînt publicate următoarele materiale: *Romanian Voyage, Summer 1969* (Călătorie în România în vara anului 1969), de Rev. Henry Hill de la Universitatea din Windsor — Canada. In continuare, semnalăm: Gheorghe Alexe, *Ionel Perlea în țara dorului și a doinelor*; Prot. G. Moraru, *Arhimandritul Ioachim Popescu, omul care iubea florile și oamenii*; Prot. Gheorghe Nan, *Românii din Canada*; Dinu Kivu, *Meșterul Manole* și altele.

Cîteva articole se referă la unele probleme de deosebit interes legate de persoana și opera lui Eminescu. Astfel, în articolul *Ce cuprind caietele lui Eminescu*, Constantin Noica, prezintă cele 44 de manuscrise eminesciene aflate în Biblioteca Academiei R. S. România, remarcînd că ele cuprind date inedite cu privire la interesul lui Eminescu pentru cultură; *Arghezi despre Eminescu*, de Barutzu T. Arghezi, sesizează lipsa de interes a societății din trecut pentru strădaniile scriitorilor și si-

tuează pe Eminescu între marile valori ale culturii româneşti şi universale; *Eminescu şi cultura populară*, de Ovidiu Papadima, evocă una din dimensiunile personalităţii lui Eminescu: intimitatea cu folclorul românesc, arătînd că orizontul cultural al lui Eminescu a fost mult mai vast decît al folclorului, el îmbrăţişînd întreaga cultură populară, în toate dimensiunile ei.

În Calendarul «Credinţa» mai sînt intercalate şi o serie de producţii literare, în versuri şi proză, semnate de: Valeriu Anania, Gheorghe Alexe, Dumitru Ichim, Nicolae Beldean, N. Păduraru, Petru Rezuş, George Uscătescu ş.a.

Darea de seamă asupra evenimentelor mai însemnate din activitatea Episcopiei Misionare Ortodoxe Române în America este consemnată pe scurt în rubrica *«File de cronică»*, iar sub titlul *Patronii şi sprijinitorii Calendarului «Credinţa» pe anul 1970* sînt publicate fotografii, anunţuri şi mesaje de Sărbători.

Ca de obicei, Calendarul se încheie cu o Postfaţă, în care se aduc mulţumiri colaboratorilor şi sprijinitorilor — preoţi şi mireni — ai acestei opere.

Nu putem încheia această succintă expunere a materialului cuprins în *Calendarul «Credinţa» pe anul 1970* fără a remarca dragostea de care se bucură acesta în mijlocul credincioşilor ortodocşi români de peste Ocean.

În acelaşi timp însă nu putem să nu semnalăm şi anumite lipsuri în alcătuirea acestei publicaţii. Ne referim îndeosebi la acele articole care nu conţin suficient material de înduhovnicire a cititorilor, grija pentru cultivarea preocupărilor literare-artistice predominînd în dauna elementului sufletesc-bisericesc.

De asemenea, se remarcă lipsa semnalării evenimentelor de mare importanţă petrecute în sînul Bisericii Ortodoxe Române în anul 1969, cum ar fi — ca să nu amintim decît unele — vizita făcută de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian Bisericilor Vechi Orientale din Egipt, India şi Etiopia, sau apariţia noii ediţii a Bibliei în limba română. Dacă avem în vedere că Biserica Ortodoxă Română formează o mare familie în care se încadrează armonios toţi fiii săi credincioşi, inclusiv cei din unităţile sale bisericeşti de peste hotare, considerăm că nu ar fi lipsită de importanţă o prezentare mai largă a legăturilor strînse care există între Episcopia Ortodoxă Română în America şi vatra sa spirituală, Biserica Ortodoxă Română. Iar această îndatorire revine, desigur, şi *Calendarului ortodox «Credinţa»*, ca organ reprezentativ al comunităţii ortodoxiei româneşti de peste Ocean.

*

PAROHIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DIN VIENA — AUSTRIA

Activitatea membrilor comunităţii ortodoxe române din Viena — organizaţi sub forma Coloniei române din Austria şi sub forma Parohiei ortodoxe române din Viena — s-a concentrat îndeaproape în cursul anului 1969 şi 1970 asupra amenajării localului unei minunate «Case de cultură».

Lucrările au fost duse la bun sfîrşit şi Casa de cultură a fost inaugurată în cursul lunii martie 1970. Revista noastră a publicat un amplu reportaj asupra solemnităţilor ce au avut loc cu acest prilej (în nr. 3—4/1970).

În cadrul activităţii cultural-publicistice Parohia ortodoxă română din Viena a publicat, în aceleaşi condiţii tehnice superioare, obişnuita sa publicaţie anuală de zidire sufletească, asupra căreia ne oprim pe larg în cele ce urmează.

Almanahul Parohiei ortodoxe române din Viena pe anul 1970, editat de Parohia ortodoxă română din Viena, Löwelstrasse, 8, Austria, 254 p. — Alcătuit cu aceeaşi minuţioasă grijă din anii precedenţi, prin osîrdia şi purtarea de grijă a P. C. Preot Prof. Gheorghe Moisescu, parohul bisericii ortodoxe române din Viena, acest al noulea *Almanah* din seria celor date la iveală pînă acum vede lumina tiparului în condiţii grafice optime, avînd asigurată colaborarea unor personalităţi de frunte din lumea bisericească şi literară.

Coperta prezintă, într-o bogată ilustrare artistică în culori, o miniatură din *Apostolul* scris pe pergament de mitropolitul Anastasie Crimca şi dăruit ctitoriei sale de la Dragomirna în anul 1610, înfăţişînd icoana Sfintei Treimi sub chipul celor trei îngeri la masa lui Avraam, la stejarul de la Mamvri, avînd dedesubt chipul mitropolitului Anastasie Crimca, în faţa bisericii Mînăstirii Dragomirna.

În articolul inaugural, intitulat *Îndreptăţită bucurie*, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian binecuvîntează strădaniile ostenitorilor acestui nou Almanah, considerat drept un «adevărat chivot cuprinzător de bune şi alese învăţături». Arătînd rolul universal al cărţii, de prieten nedespărţit şi sfetnic apropiat al omului, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian dezvăluie grija şi dragostea cu care a sprijinit dorinţa enoriaşilor şi a membrilor Coloniei române din Austria de a-şi întemeia o casă românească de cultură în Viena, considerînd această instituţie drept «cel mai potrivit mijloc de a strînge la sînul ei cald pe toţi cei dornici de carte, de cîntec şi de tradiţii româneşti» şi remarcînd că «faptele de cultură ale unui popor niciodată nu sînt îngrădite de hotare sau oprelişti; dimpotrivă, ştiinţa şi arta au ajuns solii care cuceresc azi omenirea, care unesc strîns pe toţi cei ce se îndeletnicesc cu ele, ajutînd să se închege acel duh spornic de înţelegere şi înfrăţire universală». În continuare, Întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Române arată rolul strădaniilor actuale ale omenirii pentru făurirea unui climat de apropiere între ţări şi oameni, considerînd vizita în ţara noastră a preşedintelui federal al Austriei, Frantz Jonas, care a avut loc între 11—17 septembrie 1969, drept o mărturie puternică a prieteniei dintre popoarele român şi austriac şi o concluzie temeinică a propăşirii lor. După ce remarcă realizările pe plan cultural ale obştii româneşti din Viena în anul 1968, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian binecuvîntează pe cititorii Almanahului, îndemnîndu-i să fie totdeauna săvîrşitori ai faptei bune.

După partea calendaristică, însoţită de cuvenitele îndrumări tipiconale şi de însemnări ale unor date importante din trecutul nostru bisericesc şi naţional, urmează articolul intitulat *În slujba dreptei credinţe*, în care Preotul Prof. Dr. Gheorghe Moisescu, parohul Bisericii ortodoxe române din Viena, arată rolul Almanahului, care urmează aceleaşi tradiţii de pînă acum, remarcînd propăşirea continuă a Parohiei ortodoxe române din Viena şi subliniind înviorarea simţămîntului de responsabilitate al enoriaşilor pentru împodobirea locaşului de închinare cu aleasă zugrăvire şi preţioase odoare de cult, «rod al dragostei neţărmurite, purcese din părintească dăruire şi adîncă bunătate a noului ctitor, Prea Fericitul Justinian, Patriarhul României», căruia i se aduce recunoscător cuvînt de mulţumire.

În cadrul rubricii *«Slujiri ecumenice»*, I. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei semnează articolul *Preocupări ecumenice*, în care arată că în prezent Consiliul Ecumenic al Bisericilor se străduieşte să pună accentul pe ideea de

comuniune a Bisericilor şi, paralel cu aceasta, pe organizarea cercetării aprofundate a conceptului de om în societatea dezvoltată. Această nouă orientare dovedeşte că «Mişcarea ecumenică se găseşte în faza ei de maturitate şi este capabilă să se confrunte cu necesităţile actuale ale omenirii, pe plan creştin». În articolul *Nerăbdare ecumenică*, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului observă că în cadrul ecumenismului actual se manifestă două atitudini: una pretinzînd o cît mai grabnică înfăptuire a idealului unităţii creştine, iar alta — cu un simţ realist mai pronunţat — recomandînd studiu serios şi pregătire îndelungată în vederea realizării acestui ideal. Această ultimă atitudine este de preferat, întrucît şi în domeniul religios «marile înfăptuiri pretind serioase şi atente pregătiri, chibzuinţă şi răbdare». De aceea, pentru înfăptuirea idealului ecumenist e necesară o muncă temeinică «şi fără păgubitoare grabă», cerînd în rugăciune sprijinul lui Dumnezeu, dar în acelaşi timp activînd eforturile noastre omeneşti.

Rubrica *«Însemnări şi amintiri»* se deschide cu articolul în limba germană *Ein rumänisches Legendenmotiv auf Mallorca* (Un motiv de legendă românească la Mallorca), semnat de Prof. Dr. Felix Karlinger de la Universitatea din Salzburg. Urmează articolul *Oaspeţi ai Patriarhului*, în care Prof. Dr. Alexander Dordett de la Universitatea din Viena relatează impresii din timpul vizitei unei delegaţii de profesori de la Facultatea de teologie catolică din Viena în ţara noastră, ca oaspeţi ai Institutului teologic din Bucureşti şi Sibiu, în anul 1969.

La aceeaşi rubrică se înscriu o serie de articole reliefînd diferite prezenţe româneşti la Viena, de-a lungul timpului: General Vasile Barbu, *Amintiri din Viena*; Paul Dimitriu, *Popas la Viena* — *«Morgenstimmung»*, subliniind, între altele, importanţa arhivelor imperiale de la Viena, care conţin numeroase documente — în cea mai mare parte încă nescoase la lumină — referitoare la istoria română; Stelian Vasilescu, *La Viena printre prezenţe româneşti*, — evocare a unor personalităţi de seamă ale vieţii literare şi politice care au trecut prin Viena şi trecere în revistă a unor momente mai importante din activitatea Coloniei române şi a Parohiei ortodoxe române din Viena; Nicolae Florescu, *Profesorul Dimitrie Caracostea despre Viena*, — amintiri ale savantului român din anii săi de pregătire a doctoratului la Viena; Petre Stoica, *Rînduri despre cafenelele literare vieneze*, remarcînd ridicarea la un adevărat rang de instituţie a acestor cafenele, devenite martore ale unei înfloritoare epoci a spiritualităţii austriece; Mirela Bucevschi-Scîntee, *Pictorul Epaminonda Bucevschi şi Viena*, — caracterizare a lucrărilor de pictură bisericească şi profană ale celebrului pictor român din veacul trecut şi a relaţiilor sale apropiate, din timpul şederii în Viena, cu studenţii români, între care se numărau Eminescu, Slavici şi Ciprian Porumbescu; Prof. Valeriu I. Bologa, *Rememorări: Dr. Sterie N. Ciurcu, medic vienez*, — medalion al unui remarcabil om de ştiinţă ardelean, devenit, la începutul veacului nostru, factor de legătură între şcoala medicală vieneză şi medicina românească.

La rubrica *«Mărturii din trecut»* sînt inserate articolele: Ion Vîrtosu, *Un călător român la Viena în anul 1842*, consemnînd, prin însemnările de călătorie ale lui George Şuţu în apusul Europei, adevărate documente despre felul în care vedeau şi înţelegeau lumea unii boieri fanarioţi din secolul al XIX-lea; Prof. Mihail Stephănescu, *O arhiducesă de Austria, principesă a Transilvaniei şi stareţă de mînăstire*, — evocare a vieţii arhiducesei Maria Christierna (1574—1621), devenită principesă a Transilvaniei prin căsătoria nefericită cu principele Sigismund Báthory şi, după despărţirea de acesta, stareţă a mînăstirii Hall din Tirol; Sarmiza Cre-

ţianu, *În jurul portretului vienez al cluceresei Elenco Glogoveanu*, zugrăvind o vestită reprezentantă a protipendadei oltene de la începutul secolului al XIX-lea, înmormîntată la Viena; Al. Alexianu, *Călătoria logofătului Constantin Dudescu la Viena în timpul lui Napoleon Bonaparte*, — document din literatura călătoriilor; Corneliu Albu, *Grănicerii năsăudeni în bătălia de la Arcole din 1797*, — ilustrare a curajului excepţional al ostaşilor români transilvăneni; Prof. Avram P. Todor, *Pe urmele voievozilor români la Viena*, — referire la Mihai Viteazul, Şerban Cantacuzino şi «cătanele» transilvănene aflate în garnizoana din Viena în timpul primului război mondial; Marta Anineanu, *Costache Negri la Conferinţa de la Viena din 1855*, remarcînd în portretul lui Costache Negri întruchiparea spiritului de demnitate naţională, a corectitudinii şi a ideii de unire; Vasile Cărăbiş, *Ştiri despre Viena în arhiva generalului Gheorghe Magheru*, relatînd o serie de scrisori din timpul Revoluţiei de la 1848, care prezintă o deosebită valoare istorică pentru epoca de la mijlocul secolului al XIX-lea; Prof. Augustin Z. N. Pop, *Veronica Micle şi Eminescu*, — popas la împlinirea a 120 de ani de la naşterea uneia dintre primele poete din literatura română; Dr. Mircea Păcurariu, *Doi cărturari răşinăreni cu studii la Viena*, — valoros medalion al preotului Sava Popovici Barcianu (1814—1879) şi al fiului său, profesorul şi luptătorul memorandist doctorul Daniil Popovici Barcianu (1847—1903); Sebastian Şebu, *Un român doctor în filosofie şi medicină al Universităţii din Viena acum 150 de ani: Vasile Popp*, devenit «primul bibliograf, folclorist şi autor al unei lucrări ştiinţifice în româneşte». Rubrica se încheie cu articolul, în limba germană, *Altes und neues um einen Mozartbrief in Oraviţa-Banat* (Vechi şi nou într-o scrisoare a lui Mozart în Oraviţa-Banat), semnat de Tiberiu Lichtfuss.

Evocarea «Chipuri de cărturari» se referă la: *Sextil Puşcariu* (1880—1958), de Prof. Dr. Dimitrie Macrea; *Eusebie Mandicevschi* (1857—1929), de Prof. Zeno Vancea; *Tudor Flondor* (1862—1908); şi *Arhidiaconul Mihai Ursuleac* (1863—1928), de Pr. Mihai Boca.

Rubrica intitulată «Cuvinte din bătrîni» cuprinde: Un fragment din *Mucenicia sfîntului şi slăvitului mucenic Ioan cel Nou de la Suceava*, de Grigore Ţamblac (1364—1420); *Scrisoarea lui Vlad Ţepeş voievodul Ţării Româneşti către regele Ungariei Matei Corvin*; *Învăţătura lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie cum se cade domnilor să şază la masă şi cum vor mînca şi vor bea*; un fragment din cuvîntarea inedită rostită de Nicolae Bălcescu la Adunarea Societăţii studenţilor români de la Paris în noaptea de Anul nou 1847, intitulată *Privire asupra stării de faţă, asupra trecutului şi viitorului Patriei noastre*.

În cadrul rubricii «Pagini literare» semnează: Tudor Arghezi, *Cuvînt*; Vasile Alecsandri, *Pîinea amară a exilului*; Prof. Dan Smântânescu, *Octavian Goga*, inedit; Mihai Stănescu, *Colind*; Horia Oprescu, *Evocare la un sfert de veac de la moartea lui Ion Minulescu*; Puia Florica-Rebreanu, *Amintiri şi mărturii despre Liviu Rebreanu*; Al. Vlahuţă, *Mamei*; Panait Istrati, *Din povestirile lui Adrian Zografii*; Ştefan Cârstoiu, *Capela*.

Ultima rubrică a Almanahului, intitulată *«Pe firul vremii»*, cuprinde dări de seamă asupra cîtorva evenimente petrecute în anul 1969, cum au fost: Călătoria Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian în India şi Etiopia, vizita preşedintelui federal al Austriei Frantz Jonas în România, apariţia noii ediţii a *Bibliei* româneşti ş.a. Pr. Prof. Dr. Gheorghe Moisescu publică *Cronica Parohiei ortodoxe române*

din *Viena pe anul 1969*, iar G. Sereda prezintă, *Activitatea Coloniei române din Austria în cursul anului 1969*.

Almanahul cuprinde și obișnuitul rezumat în limba germană al tuturor articolelor, alcătuit de G. Bermann-Taussig.

Almanahul Parohiei ortodoxe române din Viena pe anul 1970 împlinește un important rost cărturăresc și de zidire spirituală a cititorilor, fiind în același timp un mijloc de cunoaștere și de întărire a vechilor legături de prietenie dintre poporul român și cel austriac.

În alegerea și înmănuncherea diferitelor povățuiri duhovnicești, cercetări, însemnări, amintiri și mărturii privitoarea la obștea românească sălășluită pe meleagurile Austriei se vădește în cea mai mare parte preocuparea de a valorifica într-un grad cît mai înalt zestrea spirituală a generațiilor trecute. Acest lucru îl mărturisește cunoscutul osîrduitor în alcătuirea Almanahului, Pr. Prof. Gheorghe Moisescu în articolul său de început, cînd afirmă : «....Am folosit și noi moștenirea scumpă a fericiților înaintași, ca izvor neistovit de pilduire și dreptar de călăuzire în lucrarea de trezire a cugetelor, săvîrșită dintr-o dragoste statornică pentru Țară și Biserica străbună, ca cei ce vor veni după noi, după spusa cronicarului, să cunoască faptele vieții noastre și să le judece dacă au fost multe sau puține, bune sau rele».

*

PAROHIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE LA SOFIA

Pomenirea ostașilor români înmormîntați în cimitirul central din Sofia. — La 15 iunie a.c., în ziua sărbătoririi «Sfintei Treimi», a doua zi după ce biserica ortodoxă română din Sofia și-a prăznuit hramul ei după obiceiul local, Consiliul parohial împreună cu enoriașii bisericii, în frunte cu preotul paroh, s-au îndreptat, după oficierea sfintei liturghii, la Cimitirul Central din Sofia pentru a pomeni acolo pe eroii români căzuți în războiului din 1916—1918.

Colonia română din Sofia, cu ani în urmă, a înălțat în Cimitirul Central din Sofia un măreț monument în cinstea ostașilor români care și-au pierdut viața pe pămîntul Bulgariei în războiul din 1916—1918, care alături de mormintele eroilor români de la Grivița, Plevna, Pordim și Oreahovo căzuți în 1877 pentru eliberarea Bulgariei de sub jugul imperiului otoman, mărturisesc despre vitejia poporului român.

Acest impunător monument din piatră și încadrat lateral cu încă cinci cruci mari tot din piatră, se înalță în mijlocul unui parc de cca. 1200 mp., împrejmuit cu gard din lanțuri groase de fier sprijinite pe stîlpi de beton.

Scurgerea anilor a deteriorat, în parte, monumentul central și crucile care străjuiesc azi mormintele ostașilor români, precum și grilajul de împrejmuire, iar parcul nu mai oferea o priveliște demnă de mormintele care cinstesc memoria eroilor noștri.

Datorită sprijinului înțelegător al Prea Fericitului Patriarh Justinian, în primăvara acestui an, la cererea parohiei române din Sofia, s-au început importante lucrări de reparare a monumentului și a gardului împrejmuitor. S-au plantat arbuști ornamentali verzi, s-a săpat întreaga suprafață a parcului semănîndu-se raigras nou, și s-au curățat pomii din interior.

La sfîrșitul acestor lucrări, s-a făcut cu fast deosebit inaugurarea monumentului și a parcului, o dată cu pomenirea eroilor, cu care prilej Parohia ortodoxă română din Sofia, a depus o coroană de flori în culorile drapelului românesc.

În prezența închinătorilor bisericii ortodoxe române și în prezența D-lui Consul Stelian Dăscălescu, reprezentantul Ambasadei Române la Sofia, s-a oficiat, în ziua «Sfintei Treimi» slujba parastasului, de către P. C. Protoiereu Al. Munteanu, parohul bisericii române la Sofia, însoțit de Ion Bănățeanu cîntărețul bisericii, după care preotul paroh a ținut o cuvîntare ocazională.

Sărbătorirea hramului. — Biserica ortodoxă română din Sofia cu hramul «Sfînta Treime», potrivit unei tradiții locale, dar și pentru a da o și mai mare importanță sărbătoririi propriu-zise, prăznuiește hramul bisericii cu o zi mai înainte, adică în Duminica Rusaliilor.

La sărbătorirea hramului din acest an a fost invitat din partea Patriarhiei Bulgare, Prea Cuviosul Arhimandrit Ilarion, șeful sectorului mînăstiresc de pe lîngă Sfîntul Sinod.

Sîmbătă seara a fost săvîrșită slujba vecerniei cu priveghere, după care Prea Cuviosul Arhimandrit Ilarion a vorbit credincioșilor.

În chiar ziua hramului, a fost săvîrșită slujba utreniei praznicale și apoi slujba sfintei liturghii într-un sobor format din : Prea Cuviosul Arhimandrit Ilarion ca protos, P. C. Pr. N. Popov de la biserica «Sfînta Petca» din Sofia, P. C. Pr. paroh Alexandru Munteanu și P. C. Arhidiacon Ștefan de la catedrala patriarhală «Sfîntul Alexandru Nevski».

La slujbă au asistat : Dl. P. Todorov, din partea Comitetului treburilor bisericești ale Bisericii Ortodoxe Bulgare și ale Cultelor religioase, de pe lîngă Ministerul Afacerilor Externe al R. P. Bulgaria ; D-nii Stelian Dăscălescu și Gh. Ieva, din partea Ambasadei R. S. România la Sofia ; profesori de la Academia teologică, numeroși credincioși români și bulgari.

După sfînta liturghie a urmat slujba vecerniei celei mari cu rugăciuni speciale pentru sfințirea frunzelor de nuc, care au fost împărțite credincioșilor cu deosebit fast după un obicei local : prin aruncare de către preoți peste mulțimea credincioșilor care umpleau biserica, a frunzelor de nuc care cădeau deasupra capetelor credincioșilor, ca oarecînd limbile de foc ale Duhului Sfînt deasupra Apostolilor.

După vecernie întregul sobor de preoți a săvîrșit slujba parastasului pentru ctitorii sfîntului locaș, după care Prea Cuviosul Arhimandrit Ilarion, în alese și calde cuvinte, a vorbit credincioșilor despre importanța sărbătorii Pogorîrii Sfîntului Duh și a Sfintei Treimi, iar la sfîrșit ținînd în mod deosebit să sublinieze valoarea pentru Ortodoxie a bunelor și vechilor relații de prietenie dintre Biserica Ortodoxă Română și Bulgară, dintre poporul român și cel bulgar. În încheiere a mulțumit pentru deosebita cinste ce i s-a acordat de a sluji sfînta liturghie în biserica noastră cu ocazia hramului.

Încheierea firească a slujbelor a constituit-o săvîrșirea slujbei Te-Deum-ului pentru sănătatea și buna sporire a Bisericilor Ortodoxe Română și Bulgară în frunte cu întîistătătorii lor, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian și Prea Fericitul Părinte Patriarh Chiril, pentru poporul român și cel bulgar.

În numele credincioșilor ortodocși români a luat cuvîntul P. C. Preot Alexandru Munteanu care, printre altele, a subliniat că Biserica Ortodoxă Română, ca o ramură viguroasă a Ortodoxiei Ecumenice, a năzuit să împlinească mesajul sfînt al Evan-

gheliei în mijlocul poporului român, întreţinînd relaţii de prietenie şi comuniune cu celelalte Biserici Ortodoxe şi să cultive bune raporturi cu toate Bisericile creştine şi cu necreştinii. Biserica Ortodoxă Română şi Biserica Ortodoxă Bulgară au stat întotdeauna alături de popor mîngîindu-l în necazurile sale, sprijinindu-l în munca lui paşnică pentru bunăstare şi fericire şi contribuind în mod efectiv la apărarea păcii în lume, la refacerea unităţii creştine, la triumful marilor idealuri morale ale omenirii: egalitatea între oameni şi popoare, dreptatea socială, pacea, frăţietatea şi dragostea.

După ce a mulţumit clericilor ortodocşi bulgari pentru participarea la slujbele sărbătoririi hramului bisericii ortodoxe române din Sofia, P. C. Pr. Al. Munteanu a urat în numele credincioşilor ortodocşi români din Sofia, Bisericii Ortodoxe Bulgare, care prăznuieşte chiar azi 1100 de ani de existenţă, — roade duhovniceşti cît mai bogate spre slava credincioşilor bulgari şi cinstea întregii Ortodoxii. Apoi adresîndu-se D-lui reprezentant al Comitetului treburilor bisericeşti a spus: «În mod deosebit, gîndul credincioşilor ortodocşi români din Sofia, se îndreaptă către Conducătorii Republicii Populare Bulgaria, cărora le aducem respectuoase mulţumiri pentru înţelegerea frăţească ce au arătat-o poporului frate român, acordîndu-i un ajutor material de mare necesitate în valoare de un milion de leva, menit să aline suferinţele fraţilor români, victime ale inundaţiilor care au distrus o parte din ţara noastră».

În încheiere, P. C. Prot. Alexandru Munteanu a mulţumit în numele membrilor Consiliului parohial, al Comitetului de doamne, şi al tuturor credincioşilor bisericii ortodoxe române din Sofia, Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian al României, care neîncetat se îngrijeşte ca un adevărat Părinte şi Păstor, şi de sufletele credincioşilor ortodocşi români care trăiesc în afara graniţelor ţării.

Monumentul ridicat în cinstea ostaşilor români înmormîntaţi în cimitirul central din Sofia

Slujba de pomenire a ostașilor români înmormîntați în Cimitirul central din Sofia, săvîrșită la 15 iunie 1970

DIN VIAȚA BISERICILOR ORTODOXE DE PESTE HOTARE

PATRIARHIA ECUMENICĂ

SANCTITATEA SA PATRIARHUL ECUMENIC ATENAGORA SE REÎNTOARCE LA CONSTANTINOPOL. — După tratamentul la una din clinicile medicale din Viena, sub controlul Prof. Dr. Fellinger, Sanctitatea Sa Patriarhul a petrecut o convalescență mai îndelungată la stațiunea de munte Semmering.

În timpul acestei convalescențe, Sanctitatea Sa Patriarhul Atenagora a primit vizita a diferite personalități creștine ortodoxe și neortodoxe.

În ziua de 16 iunie 1970, Sanctitatea Sa patriarhul Atenagora s-a întors pe calea aerului la sediului Patriarhiei Ecumenice din Fanar — Istanbul.

VIZITA REPREZENTANȚILOR BISERICII EVANGHELICE DIN R. F. A GERMANIEI LA CENTRUL ORTODOX DE LA GENEVA. — În zilele de 20 și 21 mai 1970, Centrul ortodox al Patriarhiei Ecumenice de la Chambesy-Geneva, a primit ca oaspeți pe Mgr Adolph Wischmann, președintele Departamentului pentru relații externe al Bisericii Evanghelice din R. F. a Germaniei, însoțit de Dr. Hans Kruger, consilier bisericesc și director al revistei «Oekumenische Rundschau».

Directorul Centrului ortodox, Arhim. Damaschin Papandreu, a primit pe oaspeți, rostind un cuvînt de bun-venit și prezentîndu-i colaboratorilor Centrului ortodox. În telegrama Mitropolitului Meletie al Calcedonului, citită de Arhim. Damaschin Papandreu, se preciza că: Patriarhia Ecumenică apreciază această vizită ca «o nouă manifestare de prietenie și de colaborare între Biserica Evanghelică și Biserica Ortodoxă, care va contribui, prin convorbirile ce vor avea loc, la strîngerea legăturilor între Biserica Ortodoxă și Biserica Evanghelică din R. F. a Germaniei».

La convorbirile care au avut loc cu acest prilej, la Centrul ortodox de la Geneva, a luat parte și Dr. Harding Meyer, consilierul teologic al Federației Mondiale Luterane. Convorbirile s-au purtat îndeosebi asupra organizării unor congrese teologice mixte avînd ca temă problemele teologice care ar putea facilita un eventual dialog oficial între cele două Biserici.

Reprezentanții Bisericii Evanghelice din R. F. a Germaniei au înfățișat contactele ce au avut loc pînă în prezent între Biserica Evanghelică și diferite Biserici Ortodoxe — îndeosebi cu Patriarhia Ecumenică și cu Biserica Ortodoxă Rusă.

Dr. Adolph Wischmann a stăruit în aprecierea acestor convorbiri de la Centrul ortodox de la Chambesy-Geneva, ca o continuare a convorbirilor care au avut loc la Constantinopol, în martie 1969, între Patriarhia Ecumenică și o delegație specială a Bisericii Evanghelice din R. F. a Germaniei, condusă de Episcopul Dr. Eichele de Stuttgart.

Rezultatele — contribuții și concluzii teologice — ale convorbirilor de la Constantinopol au fost publicate sub titlul *Dialogul credinței și al dragostei* de către delegația Bisericii Evanghelice în «Oekumenische Rundschau» (nr. 11/1969), cuprinzînd, după o introducere semnată de Dr. Adolph Wischmann următoarele

studii: F. Heyer, *Dialogul credinței și al dragostei cu Patriarhul ecumenic Atenagora*; W. Schneemelcher, *Tradiția patristică din punct de vedere ortodox și evanghelic*; E. Eichele, *Duhul Sfînt după Faptele Apostolilor*; P. Stupperich, *Temeiul pnevmatologic al Bisericii*; Th. Schober, *Duhul Sfînt în acțiunile manifestate prin harismele acordate credincioșilor*; O dare de seamă asupra convorbirilor.

PRIMIREA MITROPOLITULUI IACOBOS EXARHUL PATRIARHIEI ECUMENICE DE CĂTRE PREȘEDINTELE R. F. A GERMANIEI. — La 9 aprilie 1970, Mitropolitul Iacobos al Exarhatului Patriarhiei Ecumenice pentru R. F. a Germaniei, nu de mult instalat în scaunul său episcopal, a fost primit de către Dr. Heinemann, președintele R. F. a Germaniei.

Mitropolitul Iacobos a prezentat Președintelui Dr. Heinemann scrisorile de acreditare din partea Sanctității Sale Patriarhului ecumenic Atenagora. Președintele Dr. Heinemann a mulțumit pentru conținutul scrisorilor Sanctității Sale Patriarhului ecumenic Atenagora, declarînd că poartă deosebit interes pentru problemele comunităților ortodoxe grecești din R. F. a Germaniei.

PATRIARHIA ALEXANDRIEI

OPTIMISM ÎN LEGĂTURĂ CU OPERA MISIONARĂ A PATRIARHIEI ALEXANDRIEI. — Sanctitatea Sa Nicolae al VI-lea, Papă și Patriarh al Alexandriei și al întregii Africi, în cadrul unui interviu acordat postului de radio englez, în timpul vizitei sale în Anglia, a făcut următoarele declarații în legătură cu opera misionară a Patriarhatului Alexandriei:

«Opera misionară a Patriarhiei Alexandriei și a întregii Africi impune o colaborare strînsă cu celelalte Biserici creștine, între care Biserica Angliei și Biserica Scoției apreciază și se interesează în mod deosebit de opera misionară a Patriarhatului Alexandriei în Africa.

De altfel, în prezent Patriarhia Alexandriei și a întregii Africi este singura Biserică Ortodoxă angajată într-o acțiune misionară. Cu toate greutățile financiare Biserica Alexandriei are în Africa de Răsărit un episcop și cincizeci de preoți, un Seminar teologic și șaptezeci de mii de credincioși indigeni, și este foarte optimistă în privința rezultatelor viitoare ale operei sale misionare în Africa.

PATRIARHIA MOSCOVEI

ÎNCETAREA DIN VIAȚĂ ȘI ÎNMORMÎNTAREA SANCTITĂȚII SALE PATRIARHULUI ALEXEI AL MOSCOVEI ȘI A TOATĂ RUSIA. — Retras la reședința sa din Peredelkina, de lîngă Moscova, Sanctitatea Sa Patriarhul Alexei al Moscovei și a toată Rusia a suferit la sfîrșitul lunii februarie 1970 un infarct. Tratamentul și supravegherea medicală permanentă au făcut ca Sanctitatea Sa să poată lucra, participînd la lucrările Sfîntului Sinod permanent care au avut loc la reședința sa, și a primit pe conducătorii diferitelor servicii ale Patriarhiei Moscovei.

În ziua de 16 aprilie 1970 durerile cardiace s-au reînnoit. Cu toate acestea Sanctitatea Sa Patriarhul Alexei al Moscovei și a toată Rusia a continuat să lucreze pînă la ora 21,30; iar la 21,40 a încetat din viață datorită insuficienței cardiace.

Trista veste a adunat în cursul nopții la căpătîiul marelui dispărut pe înalții ierarhi aflați la Moscova și pe slujitorii de la Lavra Troița-Serghieva, care au slujit și privegheat în tot cursul nopții pe Sanctitatea Sa Patriarhul Alexei al Moscovei și a toată Rusia.

În ziua de 18 aprilie 1970 a fost săvîrșită sfînta liturghie pentru morți în biserica Sfînta Treime din Peredelkina, iar la căpătîiul celui decedat a continuat slujba panihidei. În aceeași zi seara sicriul cu trupul înaltului ierarh a fost transportat în catedrala patriarhală Bogoiavlensk, unde — înainte de privegherea de toată noaptea — credincioșii din Moscova au trecut prin fața sicriului cu trupul Părintelui lor sufletesc, ceea ce s-a continuat în toată vremea cînd nu se săvîrșeau slujbe.

Tot în ziua de 18 aprilie 1970 a avut loc la Moscova ședința Sfîntului Sinod care, luînd act de decesul Sanctității Sale Patriarhului Alexei, a hotărît ca în virtutea prevederilor statutare Mitropolitul Pimen al Crutițelor și Kolomnei să intre în îndeplinirea sarcinii de locțiitor de Patriarh al Moscovei și a toată Rusia. De asemenea Sfîntul Sinod a numit o comisie care să organizeze înmormîntarea fostului Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Ruse.

În ziua de 19 aprilie 1970 s-a anunțat că, în conformitate cu voința exprimată de el însuși, Sanctitatea Sa Patriarhul Alexei al Moscovei și a toată Rusia va fi înmormîntat la Lavra Troița-Serghieva.

În ziua de 20 aprilie 1970 a fost săvîrșită sfînta liturghie de către soborul tuturor membrilor Sfîntului Sinod permanent; iar după sfînta liturghie a fost săvîrșită slujba panihidei de către toți ierarhii Bisericii Ortodoxe Ruse veniți să asiste la înmormîntarea Întîistătătorului Bisericii Ortodoxe Ruse.

După aceea sicriul cu trupul Sanctității Sale Alexei, Patriarhul Moscovei și a toată Rusia a fost purtat în procesiune la Lavra Troița-Serghieva din Zagorsk, unde a fost întîmpinat de Locțiitorul de Patriarh, Mitropolitul Pimen al Crutițelor și Kolomnei, împreună cu plenul Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse.

Sicriul a fost depus în biserica Adormirea Maicii Domnului, unde Ierarhii Bisericii Ortodoxe Ruse au săvîrșit slujba parastasului. A continuat trecerea credincioșilor prin fața sicriului arhipăstorului lor, în timp ce slujirea panihidei continua a fi săvîrșită: de către Sanctitatea Sa Vasken I Patriarhul suprem și Catolicosul tuturor armenilor; de către clerul din Eparhia Leningradului și Novgorodului; și de către clerul din alte eparhii ortodoxe ruse.

În ziua de 21 aprilie 1970, după sfînta liturghie a Darurilor mai înainte sfințite, a avut loc slujba înmormîntării Patriarhului Alexei al Moscovei și a toată Rusia, după care au fost rostite cuvîntări.

Sanctitatea Sa Alexei, Patriarhul Moscovei și a toată Rusia, a fost înmormîntat în biserica cu hramul Tuturor Sfinților pămîntului rusesc, alături de biserica Adormirea Maicii Domnului din Lavra Troița-Serghieva, alături de mormintele altor înalți ierarhi ai Bisericii Moscovei și a toată Rusia.

La înmormîntarea Sanctității Sale Patriarhului Alexei al Moscovei și a toată Rusia au luat parte: Sanctitatea Sa Efrem al II-lea Patriarh-Catolicos al întregii Gruzii; Prea Fericitul Patriarh Chiril al Bulgariei; I. P. S. Mitropolit Vasile al Varșoviei și al întregii Polonii; I. P. S. Mitropolit Pimen al Crutițelor și Kolomnei, locțiitor de Patriarh al Moscovei și a toată Rusia împreună cu toți ierarhii Bisericii Ortodoxe Ruse.

În numele celorlalte Biserici creștine au asistat la înmormîntarea Sanctității Sale Patriarhului Alexei al Moscovei și a toată Rusia: Sanctitatea Sa Vasken I,

Patriarhul-suprem și Catolicosul tuturor armenilor; reprezentantul personal al Papii Paul al VI-lea, Cardinalul Jan Willebrands, președintele Secretariatului pentru unitatea creștinilor, episcopii romano-catolici din Letonia și parohul bisericii romano-catolice din Moscova; Episcopul Tibor Barta, președintele Consiliului ecumenic al Bisericilor din Ungaria; Episcopul Dr. Miroslav Novak, Patriarhul Bisericii Naționale din Cehoslovacia; N. G. Ivanov, președintele Consiliului unional al creștinilor evanghelici-baptiști; Dr. Alen Brasch, locțiitor al Secretarului General al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, reprezentînd și Conferința Bisericilor Europene; Dr. Ianoș Macovski, locțiitor de Secretar general al Conferinței Creștine pentru Pace; Dr. Zoltan Kaldi, episcop al Bisericii Luterane din Ungaria.

La înmormîntarea Sanctității Sale Patriarhului Alexei al Moscovei și a toată Rusia a asistat și V. A. Kuroedov, președintele Consiliului pentru treburile religioase de pe lîngă Consiliul de Miniștri al Uniunii Sovietice.

De asemenea au asistat la înmormîntare reprezentanți ai diferitelor Ambasade străine acreditate la Moscova.

Consiliul de Miniștri al Uniunii Sovietice și Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste Sovietice Armene au transmis Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse scrisori de condoleanțe.

Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse a primit telegrame și scrisori de condoleanțe, cu prilejul morții Sanctității Sale Alexei Patriarhul Moscovei și a toată Rusia, din partea Întîistătătorilor de Biserici Ortodoxe și neortodoxe; din partea conducătorilor de organizații intercreștine și internaționale; din partea diferitor conducători de state și a diferitor personalități politice, culturale și religioase din întreaga lume.

DIN HOTĂRÎRILE SFÎNTULUI SINOD PERMANENT AL BISERICII ORTODOXE RUSE ÎN LEGĂTURĂ CU ACORDAREA AUTOCEFALIEI MITROPOLIEI RUSE ÎN AMERICA. — *În ședința sa de la 17 martie 1970*, Sfîntul Sinod permanent al Bisericii Ortodoxe Ruse, sub președinția Sanctității Sale Patriarhului Alexei al Moscovei și a toată Rusia, discutînd referatul asupra activității în Statele Unite ale Americii a Mitropolitului Nicodim al Leningradului și Novgorodului, președintele Serviciului Patriarhiei din Moscova pentru relații bisericești externe, a hotărît ca — în legătură cu desăvîrșirea discuțiilor între Biserica Ortodoxă Rusă și Mitropolia Rusă în America (aflată în schismă cu Biserica Mamă) — în locul Arhiepiscopului Ionatan, Exarhul Patriarhiei din Moscova pentru America de Nord și de Sud, aflat în concediu în Uniunea Sovietică, Exarhatul Patriarhiei din Moscova pentru America de Nord și de Sud să fie condus de către Mitropolitul Nicodim al Leningradului și Novgorodului, pe tot timpul cît acesta se va afla în Statele Unite.

În timpul șederii sale în Statele Unite ale Americii, Mitropolitul Nicodim va avea sarcina să ducă la desăvîrșire tratativele și să semneze în numele și din însărcinarea Sanctității Sale Patriarhului Alexei al Moscovei și a toată Rusia și a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse acordul realizat prin aceste tratative. (Tratativele au fost duse la bun sfîrșit, și la 31 martie 1970 a fost semnat Acordul).

— *În ședința de la 9 aprilie 1970*, Sfîntul Sinod a luat în discuție următoarea cerere a Mitropolitului Irineu — în numele și din însărcinarea Marelui sobor al episcopilor Mitropoliei Ruse din America: «...După o amănunțită cercetare a căilor de dezvoltare a Ortodoxiei în America, Marele Sobor m-a împuternicit să adresez

Sanctității Voastre și Sfîntului Sinod această cerere în legătură cu dorința de a se acorda autocefalie «Bisericii Ortodoxe în America».

Dreptul canonic de acordare a acestei autocefalii aparține în chip neîndoielnic Bisericii Ortodoxe Ruse, care a pus început răspîndirii Ortodoxiei în Lumea nouă încă din 1793, și care în 1840 a înființat în America o eparhie, care după aceea a unit pe toți credincioșii din America, indiferent de originea lor națională, în conformitate cu sfintele canoane. Despre dorința de unire și independență a Bisericii Ortodoxe Americane a scris în 1905 arhiepiscopul Tihon, mai tîrziu Patriarh al Moscovei, iar în zilele noastre, dorința de înfăptuire a unirii și independenței într-o formă nouă și în noi condiții ca și necesitatea includerii Bisericii Americane în familia Bisericilor Ortodoxe Autocefale au devenit și mai evidente.

Delegațiile noastre au definit cea mai potrivită cale pentru desăvîrșirea activității misionare a Bisericii Mame (Ortodoxe Ruse) în America...».

Sfîntul Sinod a hotărît: 1. Să ridice interzicerea de împreună-slujire fixată, la 12 decembrie 1947, asupra ierarhiei Mitropoliei Ruse din America de Nord, care în acest fel se încadrează în Biserica Ortodoxă Rusă; 2. Întîmpinînd dorința Marelui Sobor al Mitropoliei Ruse din America de Nord și exprimînd străduința Bisericii Mame de organizare pe cale pașnică a trebuințelor bisericești pe continentul american, Sfîntul Sinod: a aprobat în fond tendința de înfăptuire a unei Biserici (Ortodoxe) Autocefale în America de Nord și a convocat, pentru discutarea modalităților de înfăptuire a ei, o ședință lărgită a Sfîntului Sinod pentru ziua de 10 aprilie 1970.

— *Jurnalul ședinței de la 10 aprilie 1970* a Sfîntului Sinod după ce precizează pe larg motivele pentru care Sfîntul Sinod socotește că numai Biserica Ortodoxă Rusă este în drept să acorde autocefalia unei Biserici Ortodoxe în America, înfățișează hotărîrile prin care: s-a acordat autocefalia Mitropoliei Ruse din America, cu titlul de *Biserică Ortodoxă Autocefală în America*; s-au precizat în amănunt conținutul *Tomosului* ce urmează să fie înmînat conducătorului noii Biserici Autocefale; de asemenea s-au precizat toate noile aspecte organizatorice cu privire la comunitățile ortodoxe ruse din America. S-a hotărît de asemenea ca faptul acesta să fie adus la cunoștința tuturor Bisericilor Ortodoxe locale.

DIN HOTĂRÎRILE SFÎNTULUI SINOD ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNFIINȚAREA BISERICII ORTODOXE AUTONOME DIN JAPONIA. — În timpul șederii în Japonia, pentru discuții cu reprezentanții Mitropoliei Ruse din America, între 26 și 28 noiembrie 1969, reprezentanții Bisericii Ortodoxe Ruse în frunte cu Mitropolitul Nicodim al Leningradului și Novgorodului au avut mai multe întîlniri cu reprezentanții Bisericii Ortodoxe Japoneze în frunte cu Episcopul Vladimir discutînd problema restabilirii raporturilor canonice ale acestei Biserici cu Biserica Mamă, Ortodoxă Rusă, — raporturi întrerupte în 1945, de cînd Biserica Ortodoxă Japoneză a fost subordonată Mitropoliei Ruse din America.

În urma discuțiilor la 28 noiembrie 1969 a fost semnat un protocol referitor la posibilitatea acordării autonomiei Bisericii Ortodoxe din Japonia în jurisdicția Bisericii Ortodoxe Ruse.

La 29 noiembrie 1970, al doilea Sinod al Misiunii duhovnicești Ortodoxe în Japonia sub conducerea episcopului Nicolae Sayama a hotărît ca, în vederea organizării unei Biserici Ortodoxe Autonome în Japonia, să se subordoneze acțiunilor purtate de Biserica Ortodoxă Rusă.

La 19 decembrie 1969 Sinodul extraordinar al Bisericii Ortodoxe Japoneze a hotărît cu unanimitate să se ceară Patriarhiei Moscovei să acorde acestei Biserici autonomia sub jurisdicţia Bisericii Ortodoxe Ruse.

La 17 martie 1970, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse a aprobat rezultatele întîlnirilor ce au avut loc în Japonia între reprezentanţii Bisericii Ortodoxe Ruse şi reprezentanţii Bisericii Ortodoxe Japoneze şi a luat în cercetare posibilitatea acordării autonomiei Bisericii Ortodoxe Japoneze.

La 3 aprilie 1970, Sfîntul Sinod a ridicat interdicţia pusă asupra Bisericii Ortodoxe Japoneze.

În şedinţa de la 10 aprilie 1970, Sfîntul Sinod a luat hotărîrea să acorde autonomia Bisericii Ortodoxe Japoneze sub jurisdicţia Bisericii Ortodoxe Ruse. În aceeaşi şedinţă, avînd în vedere generala venerare a lui de către toţi creştinii ortodocşi din Japonia, Sfîntul Sinod a hotărît canonizarea fostului arhiepiscop Nicolae Kasatkin.

În aceeaşi şedinţă lărgită a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse, sub preşedinţia Sanctităţii Sale Patriarhului Alexei al Moscovei şi a toată Rusia a fost redactat conţinutul amănunţit al *Tomosului* prin care se acorda Bisericii Ortodoxe Japoneze autonomia; se precizează organizarea Bisericii Ortodoxe Japoneze în care se include şi Misiunea duhovnicească rusă în Japonia şi se stabilesc îndeaproape raporturile între această Biserică Autonomă şi Biserica Ortodoxă Rusă sub a cărei jurisdicţie se va afla.

ALTE HOTĂRÎRI ALE SFÎNTULUI SINOD PERMANENT AL BISERICII ORTODOXE RUSE. — Datorită organizării Bisericii Ortodoxe Autocefale în America, Sfîntul Sinod, în şedinţa de la 10 aprilie, a desfiinţat Exarhatul patriarhal pentru America de Nord şi de Sud, ca şi eparhiile din Statele Unite şi Canada, care făceau parte din el, şi a înfiinţat un Exarhat patriarhal pentru America Centrală şi de Sud (incluzînd şi Mexicul).

În legătură cu aceasta s-au făcut următoarele mişcări în ierarhie:

Arhiepiscopul Ionatan de New York şi Aleutine şi Exarh al Americii de Nord şi de Sud a fost eliberat de aceste sarcini şi va fi utilizat în altă însărcinare; *Arhiepiscopul Dositei* de Brucklyn, la cerere, a fost pensionat; *Arhiepiscopul Alexei* al Filadelfiei a fost eliberat de această sarcină şi i s-a încredinţat conducerea temporală a parohiilor ortodoxe ruse din Mexic, care rămîn subordonate canonic Patriarhiei din Moscova; *Arhiepiscopul Marcu* de San Francisco a fost eliberat de această sarcină şi i s-a încredinţat conducerea temporală a parohiilor ortodoxe ruse din Canada, care rămîn subordonate canonic Patriarhiei din Moscova; *Arhiepiscopul Nicodim* al Argentinei a fost desemnat şi Exarh al Americii Centrale şi de Sud.

Episcopul Juvenalie de Tula şi Belevsk, însărcinat să se ocupe cu toate problemele legate de desfiinţarea Exarhatului Americii de Nord şi de Sud, i s-a încredinţat şi conducerea temporală a parohiilor ortodoxe ruse din Statele Unite, care doresc să rămînă subordonate canonic Patriarhiei din Moscova.

Protoiereul Matei Stadniuk a fost însărcinat cu conducerea reprezentanţei Patriarhiei din Moscova la New York şi cu conducerea averilor catedralei Sfîntul Nicolae şi a reşedinţei existente pe lîngă ea.

După discutarea referatului asupra felului cum s-a desfăşurat activitatea delegaţiei Bisericii Ortodoxe Ruse (formată din Mitropolitul Ghenadie de Orlov şi Briansk, Episcopul Juvenalie de Tula şi Belevsk şi Protodiaconul Nicolae Dimitriev) în timpul (27 februarie — 3 martie 1970) festivităţilor care au avut loc în Polonia cu prilejul înscăunării I. P. S. Vasile ca Mitropolit al Varşoviei şi a toată Polonia, a adus mulţumiri I. P. S. Mitropolit Vasile şi Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe din Polonia pentru călduroasa primire făcută delegaţiei ortodoxe ruse.

Totodată Sfîntul Sinod permanent a invitat pe I. P. S. Vasile Mitropolitul Varşoviei şi a toată Polonia ca, împreună cu delegaţia pe care o va socoti necesară, să viziteze Biserica Ortodoxă Rusă în cursul anului 1970.

— Sfîntul Sinod permanent al Bisericii Ortodoxe Ruse, luînd în discuţie invitaţia Arhiepiscopului Martti Samoioki, conducătorul Bisericii Evanghelice-Luterane din Finlanda, ca Biserică Ortodoxă Rusă să trimită o delegaţie pentru discuţii teologice cu teologii evanghelici-luterani finlandezi asupra temelor: «Baza teologică a activităţii Bisericii pentru pace» şi «Euharistia ca expresie a unităţii creştinilor», a hotărît să trimită în acest scop în Finlanda o delegaţie formată din: Episcopul de Filaret al Dimitrovului, rectorul Academiei duhovniceşti din Moscova (conducătorul delegaţiei); Episcopul Mihail de Astrahan şi Enotaevsk; Protoiereul Igor Ranne, conferenţiar la Academia duhovnicească din Leningrad şi conducător al parohiilor ortodoxe ruse din Finlanda; Pr. Nicolae Gundeaev, profesor la Academia duhovnicească din Leningrad.

PASTORALA SANCTITĂŢII SALE PATRIARHULUI ALEXEI AL MOSCOVEI ŞI A TOATĂ RUSIA CĂTRE ARHIPĂSTORII, PĂSTORII, SLUJITORII ŞI CREDINCIOŞII BISERICII ORTODOXE AUTONOME DIN JAPONIA. — La 10 aprilie 1970, după ce Sfîntul Sinod permanent lărgit a hotărît înfiinţarea şi organizarea Bisericii Ortodoxe Autonome în Japonia, Sanctitatea Sa Patriarhul Alexei al Moscovei şi a toată Rusia a adresat tuturor membrilor acestei noi Biserici autonome o pastorală în care precizează, între altele, că «prin providenţa **Sa Dumnezeu a făcut ca Biserica Ortodoxă** Japoneză să ajungă la vîrsta desăvîrşită, adică la autonomie şi la existenţă independentă în unitatea duhului şi în unirea păcii cu Biserica sa Mamă. Pentru aceasta trebuie adusă slavă şi mulţumire lui Dumnezeu cel în Treime slăvit, Care a îngăduit ca anul jubiliar 1970, cînd se împlinesc 100 de ani de la crearea Misiunii Ortodoxe duhovniceşti, să aibă loc trei excepţionale evenimente: — restabilirea comuniunii cu Biserica Mamă; — primirea autonomiei în cadrul Patriarhatului Moscovei; — şi canonizarea pururea pomenitului arhiepiscop Nicolae, Apostolul Japoniei».

După ce înfăţişează pe scurt înfăptuirile propovăduirii ortodoxe în Japonia cu o sută de ani trecuţi, Sanctitatea Sa încheie Pastorala scriind: «Noi credem cu tărie că acest eveniment istoric (acordarea autonomiei) deschide noi şi largi posibilităţi pentru slujirea în comun a lui Hristos, ceea ce va înmulţi roadele păcii, colaborarea şi iubirea între popoarele noastre».

LĂMURIRILE OFICIALE ÎN LEGĂTURĂ CU HOTĂRÎREA SFÎNTULUI SINOD DE LA 16 DECEMBRIE 1969. — Preşedintele Serviciului Patriarhiei din Moscova pentru relaţii bisericeşti externe, Mitropolitul Nicodim al Leningradului şi Novgorodului, a făcut cunoscute la 17 martie 1970, următoarele lămuriri oficiale:

«Sfîntul Sinod, luînd hotărîrea de a nu interzice acordarea credincioşilor de rit vechi şi catolici a Sfintelor Taine la cererea lor, s-a condus de practica existentă în viaţa Bisericii Ortodoxe Ruse în Uniunea Sovietică, în cazul cînd membrii Bisericii de rit vechi, care are o ierarhie cu trei trepte şi de asemenea şi membrii Bisericii Romano-Catolice (în caz de boală sau în cazurile cînd nu au posibilitatea

să apeleze la preoții bisericilor lor) se adresează preoților Bisericii Ortodoxe Ruse cu rugămintea de a li se acorda Sfintele Taine și a dispus ca în asemenea cazuri clerul ortodox să manifeste purtare de grijă pastorală și să arate mîngîiere acelor credincioși de rit vechi ori catolici acordîndu-le Sfintele Taine.

Trebuie avut în vedere că Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică au aceeași învățătură despre Sfintele Taine și recunosc reciproc validitatea Tainelor ce se săvîrșesc în ele.

Nădăjduim că această hotărîre a Sfîntului Sinod să aibă însemnătate și să manifeste o bună influență asupra întăririi raporturilor frățești ale Bisericii Ortodoxe Ruse cu Biserica Romano-Catolică și cu cea de rit vechi înlesnind în acest fel mersul pe calea spre unitatea de credință»

INTERVIUL ACORDAT DE MITROPOLITUL NICODIM CORESPONDENTULUI ZIARULUI ITALIAN «CORRIERE DELA SERA» — Petro Sormani, corespondentul ziarului italian «Corriere dela sera» a obtinut din partea Mitropolitului Nicodim al Leningradului și Novgorodului, președintele Serviciului Patriarhiei din Moscova pentru relații bisericești externe, răspuns la următoarele întrebări :

Intrebare : În ce constă adevărata însemnătate a hotărîrii Sfîntului Sinod de la 16 decembrie 1969 ?

Răspuns : Într-adevăr Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse a hotărît, la 16 decembrie 1969, ca să nu interzică acordarea Sfintelor Taine credincioșilor romano-catolici și de rit vechi în cazul cînd aceștia solicită aceasta clericilor ortodocși.

Această hotărîre se explică prin aceea că în practică au loc cazuri cînd credincioșii de rit vechi sau romano-catolici, aflîndu-se în stare de boală grea sau din alte pricini nu se pot adresa clerului confesiunii lor, se adresează pentru săvîrșirea asupra lor a Sfintelor Taine către clerul Bisericii Ortodoxe Ruse.

Noi socotim că acest act prezintă o însemnătate deosebită pentru întărirea raporturilor frățești între Bisericile în cauză.

Întrebare : Constituie această hotărîre o parte constitutivă a procesului de apropiere între Biserica Ortodoxă Rusă și Biserica Romano-Catolică ?

Răspuns : Orice inițiativă bună în raporturile reciproce dintre Bisericile creștine contribuie, în chip firesc, la îmbunătățirea înțelegerii între ele, ușurează mersul pe calea spre unitatea în credință poruncită de Mîntuitorul tuturor celor ce mărturisesc numele preasfînt al Lui.

Întrebare : Care sînt raporturile Bisericii Ortodoxe Ruse cu Vaticanul în prezent și care sînt perspectivele dezvoltării acestor raporturi în viitor ?

Răspuns : Raporturile Bisericii Ortodoxe Ruse cu Biserica Romano-Catolică au în prezent un caracter frățesc. În chip practic, din partea catolică aceste raporturi se înfăptuiesc prin Secretariatul pentru unitatea creștină. Cu conducătorul acestui Secretariat, Cardinalul Jan Willebrands, noi avem contacte personale de mulți ani. De aceea noi privim cu liniște la perspectiva continuării raporturilor frățești între Bisericile noastre.

Întrebare : Care sînt raporturile Bisericii Ortodoxe Ruse cu celelalte Biserici Ortodoxe — îndeosebi cu Biserica Greacă și cu sectele religioase ?

Răspuns : Desigur, vorbind de Biserica Greacă, aveți în vedere Patriarhia de Constantinopol, cu care — ca și cu Biserica Ortodoxă a Greciei și cu celelalte Biserici Ortodoxe locale — Biserica noastră păstrează permanente raporturi frățești, sprijinindu-se pe unitatea de credință și pe unitatea de trăire spirituală a tuturor acestor Biserici, care împreună constituie Biserica Ortodoxă cea *una*.

Cu confesiunile creștine neortodoxe, Biserica Ortodoxă Rusă se străduiește să susțină raporturi bune bazate pe iubire și înțelegere reciprocă. Îndeosebi Biserica Ortodoxă Rusă dedică acestui scop activitatea sa în Consiliul Ecumenic al Bisericilor, în care colaborează diferite Biserici creștine.

Întrebare : Ce părere aveți despre o vizită a Papii Paul al VI-lea la Moscova ?

Răspuns : După cîte cunoaștem problema vizitei Papii Paul al VI-lea la Moscova nu a fost pînă acum pusă de nici una din părți.

INTERVIUL ACORDAT DE MITROPOLITUL NICODIM AL LENINGRADULUI ȘI NOVGORODULUI REDACTORULUI REVISTEI «CONFERINȚA CREȘTINĂ PENTRU PACE». — La 16 martie 1970, Dr. Irgi Svoboda, redactorul revistei «Conferința Creștină pentru Pace» a solicitat Mitropolitului Nicodim al Leningradului și Novgorodului, președinte al Comitetului pentru continuarea lucrărilor Conferinței Creștine pentru Pace, să răspundă la unele întrebări, ceea ce acesta a aprobat.

Întrebare : După tratative îndelungate și grele, la 5 martie 1970, Tratatul asupra neproliferării armelor nucleare a intrat în vigoare. Aș dori să vă întreb, în calitate de reprezentant al Conferinței Creștine pentru Pace — care de la începutul existenței sale și-a propus ca sarcină lupta împotriva armelor nucleare —, cum priviți acest fapt în legătură cu realizarea condițiilor pașnice pentru viața oamenilor ?

Răspuns : Intrarea în vigoare a Tratatului asupra neproliferării armelor nucleare constituie un important pas pe calea spre înfăptuirea acordului între state cu privire la dezarmarea totală și deplină, spre izbăvirea omenirii de războaie și spre înlăturarea primejdiei de nimicire atomică.

Noi privim semnarea și ratificarea Tratatului de mai mult de 100 de state ca un mare succes al celor ce luptă pentru pace în toate țările, ca pe o biruință a voinței popoarelor și ca pe o mare realizare a personalităților reprezentative de stat.

Bisericile, comitetele regionale și toți cei ce lucrează în Conferința Creștină pentru Pace trebuie să primească acest fapt cu recunoștință către Domnul Iisus Hristos biruitorul morții și al răului, întrucît intrarea în vigoare a acestui Tratat răspunde pe deplin sarcinilor Mișcării creștine pentru pace.

Întrebare : Întrucît unele state nu au semnat încă acest Tratat, ce ar trebui și ce pot să facă creștinii pentru ca Tratatul asupra neproliferării armelor nucleare să fie semnat și ratificat de toate statele din lume ?

Răspuns : Socotesc că participanții la Mișcarea creștină pentru pace sînt chemați să facă tot ce este în puterea lor pentru ca Tratatul să dobîndească în cel mai scurt timp caracter universal. Noi trebuie să dedicăm acestui scop toate eforturile noastre în Biserici și în Comunități creștine, în Conferința Creștină pentru Pace și în alte mișcări și organizații ecumenice și de luptă pentru pace.

Sîntem datori să lămurim cît mai convingător însemnătatea acestui Tratat pentru crearea securității vieții pașnice a popoarelor. Sîntem datori să protestăm împotriva măririi rezervelor de arme nucleare; să luptăm pentru interzicerea experiențelor nucleare subterane și a amplasării lor la fundul mărilor și oceanelor.

Înaintea creștinilor stau sarcini complexe și de mare responsabilitate. Creștinii trebuie să fie făcători de pace urmînd lui Hristos-Mîntuitorul, în Care Dumnezeu a împăcat cu Sine lumea și ne-a dat cuvîntul împăcării (II Cor. V, 19).

PENTRU RECONSTRUCȚIA MÎNĂSTIRII SFÎNTUL PANTELEIMON DE LA SFÎNTUL MUNTE. — Incendiul care a izbucnit în anul 1969 la Sfîntul Munte a distrus în mare parte și Mînăstirea rusă Sfîntul Panteleimon.

La stăruința delegației călugărilor ortodocși ruși de la Sfîntul Munte, formată din Ieromonahul Abel Makendonov și Visarion Veliki-Ostapenco, Patriarhia Moscovei și a toată Rusia a pus la dispoziție pentru reconstrucția Mînăstirii Sfîntul Panteleimon un milion de drahme, materialul și specialiștii necesari.

Pe de altă parte Ministerul Afacerilor externe al Greciei anunță că «Statul grec a însărcinat servicii arheologice competente să elaboreze un plan arhitectural pentru reconstrucția vechii aripi incendiate. După terminarea planului, vor începe lucrările, iar finisarea proiectului va fi asigurată de statul grec».

APROBAREA CA SFÎNTA LITURGHIE A DARURILOR MAI ÎNAINTE SFINȚITE SĂ POATĂ FI SĂVÎRȘITĂ SEARA. — Sfîntul Sinod permanent al Bisericii Ortodoxe Ruse, luînd în discuție cererea Mitropolitului Antonie, Exarhul Patriarhiei Moscovei pentru Europa Occidentală, și cererea Arhiepiscopului Ionatan, Exarh al Patriarhiei Moscovei pentru America, și ținînd în seamă practica din Exarhatele Patriarhiei Ecumenice, a aprobat ca în toate diocezele Patriarhatului Moscovei, unde nevoile speciale de pastorație impune aceasta și atunci cînd ierarhul diocezei socotește că aceasta este de folos, săvîrșirea Sfintei Liturghii a Darurilor înainte sfințite să poată fi făcută seara.

Pentru slujitorii și pentru credincioșii care vor să se împărtășească este obligator să postească cel puțin șase ore.

DISCUȚIILE TEOLOGICE LUTERANO-ORTODOXE DIN FINLANDA. — Între 19 și 22 martie 1970, s-au desfășurat în orașul Turku din Finlanda discuțiile teologice între delegația teologică ortodoxă rusă condusă de Episcopul Filaret de Dimitrovsk, rector al Academiei duhovnicești din Moscova, și între delegația teologilor Bisericii Evanghelice-Luterane din Finlanda, condusă de Arhiepiscopul Martti Simoioki.

La lucrări au luat parte ca observatori (cu dreptul de a participa la discuții): Arhiepiscopul Paavali al Kareliei și al întregii Finlande, Episcopul Ioan de Laplandsk și Prot. Vitalie Borovoi din partea Secretariatului Comisiei «Credință și Constituție» a Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

Această primă întîlnire oficială între teologii celor două Biserici s-a concentrat asupra temelor: «Euharistia ca expresie a comuniunii credincioșilor» și «Baza teologică a activității Bisericii în slujba păcii». Referatele duble și discuțiile, purtate în duhul încrederii și respectului reciproc, au contribuit: la lămurirea punctelor de vedere principiale ale ambelor Biserici asupra aspectelor multiple ale Euharistiei în viața comunităților creștine; precum și la lămurirea sarcinii Bisericilor de a activa pentru instaurarea păcii în lume, în lumina Bibliei și în lumina situației actuale făcînd ca teologii celor două Biserici să ajungă la acord în privința sarcinii Bisericii de a lupta pentru pace, ca și în privința faptului că unitatea punctelor de vedere creștine contribuie la micșorarea încordării internaționale și ca urmare la întărirea păcii în lume.

Discuțiile — purtate asupra referatelor susținute în legătură cu temele principale, ca și asupra referatelor secundare informative asupra problemelor actuale ale Bisericii Evanghelice-Luterane și ale Bisericii Ortodoxe din Finlanda — au demonstrat ce mare însemnătate au întîlnirile și consfătuirile bilaterale pentru lămurirea problemelor credinței și pentru dezvoltarea colaborării între Biserici în activitatea lor comună pentru rezolvarea problemelor care frămîntă lumea contemporană.

ACTIVITATEA REPREZENTANȚILOR BISERICII ORTODOXE RUSE ÎN ÎNTRUNIRI INTERCREȘTINE ȘI INTERNAȚIONALE. — În primele luni ale anului 1970 reprezentanții Bisericii Ortodoxe Ruse au participat:

— La 2 și 3 februarie 1970, a avut loc la Moscova sesiunea Secretariatului Internațional al Conferinței Creștine pentru Pace pentru pregătirea sesiunii extraordinare a Comitetului executiv al Conferinței Creștine pentru Pace. Din partea Bisericii Ortodoxe a luat parte la lucrările Secretariatului Internațional A. S. Buevski, membru al Secretariatului Internațional și Prot. Pavel Socolovski, reprezentantul Bisericii Ortodoxe Ruse pe lîngă Conferința Creștină pentru Pace.

— Între 13 și 18 februarie 1970, delegația Bisericii Ortodoxe Ruse, condusă de Mitropolitul Filaret al Kievului și Galiției și Exarh al Ucrainei, întorcîndu-se din Argentina, a vizitat Roma, unde a avut convorbiri la Secretariatul pentru unitatea creștinilor, al cărui președinte, Cardinalul Jan Willebrands a organizat o recepție în cinstea delegației.

— Între 16 și 20 februarie 1970, la sediul Consiliului Ecumenic al Bisericilor a avut loc sesiunea de lucru a Comitetului executiv al Consiliului. Din partea Bisericii Ortodoxe Ruse a participat la lucrările sesiunii Mitropolitul Nicodim al Leningradului și Novgorodului, membru al Comitetului executiv.

— La 26 februarie 1970, a avut loc, în Praga, la sediul Conferinței Creștine pentru Pace, sesiunea Secretariatului Internațional al Conferinței, la care, din partea Bisericii Ortodoxe Ruse, au luat parte A. S. Buevski, membru al Secretariatului Internațional și Prot. Pavel Socolovski, reprezentantul Bisericii Ortodoxe Ruse pe lîngă Conferința Creștină pentru Pace.

— La 27 și 28 februarie 1970 au avut loc la Praga, lucrările Comitetului de lucru al Conferinței Creștine pentru Pace, la care din partea Bisericii Ortodoxe Ruse au participat: Mitropolitul Nicodim al Leningradului și Novgorodului — vicepreședinte al Conferinței și președinte al Comitetului pentru continuarea lucrărilor Conferinței —, Mitropolitul Filaret al Kievului și Galiției și Exarh al Ucrainei, A. S. Buevski, membru al Secretariatului Internațional și Prot. Pavel Socolovski, reprezentantul Bisericii Ortodoxe Ruse pe lîngă Conferința Creștină pentru Pace.

— Între 28 și 31 martie 1970 la Stockholm au avut loc lucrările celei de a cincea Conferințe asupra Vietnamului, la care au participat reprezentanți a 62 de țări și a 31 de organizații internaționale.

La începutul lucrărilor, în timpul ședinței plenare, a fost citită scrisoarea adresată Conferinței de către Sanctitatea Sa Patriarhul Alexei al Moscovei și a toată Rusia.

Din partea Bisericii Ortodoxe Ruse a luat parte la lucrări Prot. Pavel Socolovski, în cadrul delegației Conferinței Creștine pentru Pace.

— Între 3 și 9 aprilie 1970, în orașul Baden, de lîngă Viena, a avut loc Consultația «Preocuparea creștină pentru pace», organizată de Comisia mixtă pentru dezvoltare și pace a Consiliului Ecumenic al Bisericilor și a Comisiei pontificale «Dreptate și pace».

Din partea Bisericii Ortodoxe Ruse a luat parte la lucrări A. S. Buevski, secretar al Serviciului Patriarhiei din Moscova pentru relații bisericești externe, iar la ședința inaugurală a fost de față și Episcopul Melchisedec al Vienei și Austriei.

VIZITAREA UNIUNII SOVIETICE ȘI A BISERICII ORTODOXE RUSE DE CĂTRE REPREZENTANȚI ȘI DELEGAȚII ALE DIFERITELOR BISERICI ȘI POPOARE. — În primele luni ale anului 1970 au avut loc următoarele vizite:

— Între 6 şi 8 ianuarie 1970, la invitaţia Mitropolitului Nicodim al Leningradului şi Novgorodului, a vizitat Leningradul, Episcopul de Helsingfors şi Laplandsk Ioan Rinne din Biserica Ortodoxă a Finlandei. În timpul vizitei Episcopul Ioan Rinne a participat la slujbe în bisericile din Leningrad, a vizitat Academia duhovnicească din Leningrad unde s-a întreţinut cu membrii corpului didactic şi a fost primit de Mitropolitul Nicodim al Leningradului şi Novgorodului, cu care a avut convorbiri.

În cinstea Episcopului Ioan Rinne, consulul general al Finlandei la Leningrad a organizat o recepţie la care au luat parte şi Mitropolitul Nicodim al Leningradului şi Novgorodului, Episcopul Gherman al Tihvinului, rectorul Academiei duhovniceşti din Leningrad, împreună cu un grup de profesori, unii preoţi din Leningrad şi Protoiereul Igor Ranne, conducătorul parohiilor ortodoxe ruse din Finlanda.

— La 4 februarie 1970, a avut loc, în Casa pentru prietenie cu popoarele altor ţări, adunarea reprezentanţilor opiniei publice sovietice la care s-a hotărît înfiinţarea Institutului pentru dezvoltarea legăturilor cu opinia publică din R. F. a Germaniei. Între membrii Institutului a fost ales Episcopul Juvenalie de Tula şi Belevsk, vicepreşedinte al Serviciului Patriarhiei din Moscova pentru relaţii bisericeşti externe.

— La 9 februarie 1970, Episcopul Juvenalie de Tula şi Belevsk a primit la sediul Serviciului Patriarhiei din Moscova pentru relaţii bisericeşti externe pe reprezentanţii delegaţiei Federaţiei studenţeşti mondiale creştine — aflată în vizită în Uniunea Sovietică —: Risto Letonen (Finlanda), secretar general al Federaţiei Milan Opocenski (R. S. Cehoslovacia), secretar al Federaţiei şi Gabriel Habiba (Liban).

— La 27 februarie 1970, Episcopul Filaret de Dimitrovsk a primit, la sediul Serviciului Patriarhiei din Moscova pentru relaţii bisericeşti externe, pe Arhimandritul Vartolomeu Fox, parohul bisericii Sfîntul Gheorghe din New York, făcînd parte din Patriarhatul Antiohiei şi Întregului Răsărit; şi pe Pr. Dr. Erik Steipels parohul bisericii anglicane din Helsinki, însoţit de secretarul Ambasadei Marii Britanii la Moscova, Catherin Lorens.

BISERICA ORTODOXĂ BULGARĂ

PARTICIPAREA PREA FERICITULUI PATRIARH CHIRIL LA ÎNMORMÎNTAREA SANCTITĂŢII SALE PATRIARHULUI MOSCOVEI ŞI A TOATĂ RUSIA. — În ziua de 20 aprilie a. c., la orele 14,30 Prea Fericitul Chiril Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare, a plecat cu avionul la Moscova, însoţit de Protodiaconul Dr. Vasile Beleanov, pentru a participa la funeraliile Patriarhului Alexei al Moscovei şi a toată Rusia.

La reîntoarcere, miercuri 22 aprilie, Prea Fericitul Patriarh Chiril, în scurte cuvinte la aeroport, a împărtăşit celor prezenţi următoarele despre slujba înmormîntării: Au fost prezenţi membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse, preoţi, călugări şi un mare număr de credincioşi din Moscova. Slujba prohodirii celui ce a fost conducătorul Bisericii Ruse a avut loc marţi 21 aprilie a. c., săvîrşindu-se mai întîi sfînta liturghie şi apoi slujba înmormîntării care a durat patru ore.

La funeralii au participat, de asemenea: Sanctitatea Sa Efrem Patriarhul-Catolicos al Gruziei; Sanctitatea Sa Vasken I, Patriarhul-suprem şi Catolicosul

tuturor armenilor, care au ţinut cuvîntări. A participat şi Cardinalul Jan Willebrands, însoţit de preoţi delegaţi ai Vaticanului.

Rămăşiţele pămînteşti ale Patriarhului Alexei al Moscovei şi a toată Rusia au fost aşezate în cripta catedralei «Adormirea Maicii Domnului» din Moscova.

ÎNFIINŢAREA UNEI NOI EPISCOPII A BISERICII ORTODOXE BULGARE PENTRU BULGARII ORTODOCŞI DIN DIASPORA. — Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare a înfiinţat pentru credincioşii bulgari ortodocşi din diaspora, o nouă Episcopie în Canada, cu sediul la Toronto.

La 20 aprilie 1970, P. S. Episcop Iosif Znepolski, vicarul Mitropoliei din Sofia, a plecat în Canada pentru a prelua conducerea acestei noi Episcopii.

Noua episcopie va funcţiona pe lîngă cea din New York, condusă în prezent de către P. S. Episcop Andrei, care face parte din Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare.

ÎMPLINIREA A 1100 DE ANI DE LA ÎNTEMEIEREA BISERICII ORTODOXE BULGARE. — În ziua de 11 iunie 1970, în Sala de festivităţi a Mitropoliei din Sofia a fost sărbătorită în mod solemn împlinirea a 1100 de ani de la independenţa Bisericii Ortodoxe Bulgare.

La 4 martie 870, într-un Sinod local ţinut la Constantinopol a fost recunoscută independenţa Bisericii Ortodoxe Bulgare. Acest eveniment a avut o mare însemnătate în istoria statului şi a poporului bulgar, de curînd creştinat. În timpul înfloririi statului şi a culturii naţionale Biserica a exercitat un rol de seamă, iar în vremea robiei turceşti cînd statul bulgar fusese nimicit, Biserica Bulgară a constituit singurul sprijin, strajă şi îndrumător al poporului.

Credinţa ortodoxă şi conştiinţa naţională au fost pentru popor singurul scut de apărare, timp de cinci veacuri, împotriva încercărilor de turcizare în masă, ori de grecizare, ca şi împotriva diverselor încercări de a-l rupe de la sînul Bisericii Ortodoxe.

Datorită acestor virtuţi, poporul bulgar a putut să se menţină unitar în timpul celor 11 veacuri care au trecut, iar cu o sută de ani în urmă să obţină autocefalia Bisericii sale sub formă de Exarhat, şi libertatea sa politică. iar în zilele noastre, să-şi restabilească Patriarhatul.

În timpul celor 11 veacuri de existenţă Biserica Ortodoxă Bulgară a dat numeroşi sfinţi: preacuvioşi părinţi, cuvioase maici, mucenici şi mucenice ale credinţei şi neamului, care prin faptele lor, prin viaţa şi tragicul lor sfîrşit au sfinţit pămîntul bulgar.

Sărbătorirea a 1100 de ani de existenţă a Bisericii Ortodoxe Bulgare a fost deschisă de P. S. Episcop Nicolae al Macariopolei, rectorul Academiei teologice din Sofia, în numele Prea Fericitului Patriarh Chiril al Bulgariei. În cadrul sărbătoririi au fost susţinute două referate: unul al D-lui Prof. Todor Săbev, intitulat: «Întemeierea, constituirea şi situaţia interbisericească a Bisericii Ortodoxe Bulgare», iar altul al P. C. Preot Prof. Radko Poptodorov, intitulat «Esenţa şi importanţa Bisericii Autocefale Bulgare».

Au asistat la solemnitate Prea Fericitul Patriarh Chiril al Bulgariei, membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare, profesori universitari de teologie, preoţi ai capitalei, studenţi teologi, şi o numeroasă asistenţă.

A fost prezent la festivitate Dl. Mihail Kiuciucov, preşedintele Comitetului pentru treburile bisericeşti de pe lîngă Ministerul Afacerilor Externe.

Duminică 14 iunie 1970, Duminica Rusaliilor, în catedrala patriarhală «Sfîntul Alexandru Nevski» din Sofia, în prezența a numeroși credincioși și oaspeți, Prea Fericitul Patriarh Chiril înconjurat de membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare a slujit sfînta liturghie solemnă închinată comemorării a 1100 de ani de la întemeierea Bisericii naționale Bulgare. După sfînta liturghie a avut loc un Te-Deum solemn.

BISERICA ORTODOXĂ A GRECIEI

«MĂRTURIA ECUMENICĂ A ORTODOXIEI». — Asociația studenților Universității din Atena a organizat, la 12 mai 1970, o întrunire — patronată de Prea Fericitul Ieronim, Arhiepiscopul Atenei —, la care a conferențiat Prof. Constantin Muratides, despre *Sarcina ecumenică a teologiei ortodoxe în zilele noastre*.

Poziția pe care s-a axat conferențiarul poate fi redusă la invitarea pe care el a făcut-o Bisericii Ortodoxe a Greciei de «a se disocia de celelalte Biserici Ortodoxe în domeniul ecumenic și de a lua în chip oficial poziție față de Mișcarea ecumenică și față de «dialogul dragostei», pentru a apăra pe credincioșii ortodocși de pericolul de corupere care decurge din aceasta». Pentru aceasta Biserica Ortodoxă a Greciei ar trebui să declare public în primul rînd că «respinge categoric orice dialog cu neortodocșii, sub forma de «dialog al dragostei», care se separă de «dialogul teologic» și de «dialogul adevărului»; în al doilea rînd Biserica Ortodoxă a Greciei, trebuie «să se împotrivească oricărei declarații sau activități — de oriunde ar veni ele — și să dezaprobe oficial și să condamne în conformitate cu sfintele canoane asemenea declarații și activități».

Prea Fericitul Ieronim, Arhiepiscopul Atenei și Primat al Bisericii Ortodoxe a Greciei, a precizat că rolul Ortodoxiei a fost totdeauna ecumenic, însă împrejurările istorice au făcut ca, pentru o perioadă, iradierea Ortodoxiei ca forță ecumenică a fost împiedicată.

Ca răspuns la «invitația făcută de Prof. C. Muratides Bisericii Ortodoxe a Greciei», Prea Fericitul Ieronim a precizat că «episcopatul Bisericii Ortodoxe a Greciei studiază orice activitate cu caracter ecumenic în teama de Dumnezeu și în deplina conștiință a responsabilității sale». În continuare, Prea Fericitul Arhiepiscop Ieronim a amintit unele contacte ecumenice, recente și mai vechi, din care se poate vedea că «mărturia ecumenică a Ortodoxiei» este folositoare, dorită de către ceilalți creștini și «prin urmare trebuie să se continue pe această cale», avînd în vedere că «în afară de o minune, abia în a treia generație de după noi, se va putea înfăptui dorința noastră de azi: unirea tuturor creștinilor».

În prezent, a spus Prea Fericitul Arhiepiscop Ieronim, «noi privim pe ceilalți creștini cu dragoste, însă noi vom merge pe drumul nostru rămînînd ferm legați de credința noastră. Armonia trebuie să domnească totdeauna între noi și trebuie să evităm lupta între noi».

INVITAREA UNUI PROFESOR DE DREPT CANONIC GREC SĂ PARTICIPE LA LUCRĂRILE COMISIEI ROMANO-CATOLICE PENTRU REVIZUIREA DREPTULUI CANONIC. — Cardinalul Jan Willebrands, președintele Secretariatului pentru unitatea creștină a invitat pe Arhimandritul Panteleimon Rodopulos, profesor de drept canonic la facultatea de teologie a Universității din Salonic să participe — în calitate de consilier observator — la lucrările Comisiei instituite de Conciliul al II-lea de la Vatican pentru revizuirea dreptului canonic romano-catolic.

La lucrările Comisiei au fost invitați doar trei teologi necatolici: Profesorul Oghițki de la Academia duhovnicească din Moscova, Prof. Arhim. Panteleimon Rodopulos și un specialist anglican.

AL CINCILEA CONGRES AL TINERILOR TEOLOGI ORTODOCȘI DIN GRECIA. — Datorită inițiativei cercurilor teologice din Atena și Tesalonic, tinerii teologi ortodocși greci s-au întrunit, începînd din anul 1966 și în congrese anuale în care au studiat în comun probleme de importanță actuală pentru viața Bisericii.

Astfel, în 1966, la Congresul de la Tesalonic a fost dezbătută tema: «Ortodoxia și lumea»; în 1967 la Congresul de la Kozani a fost dezbătută tema: «Credința și pietatea»; în 1968 la Congresul de la Gonia (în Creta) a fost dezbătută tema: «Ce este Biserica»; în 1969 în Congresul ținut la Kainourgio (în provincia Lamia) a fost dezbătută tema: «Omul ca chip al lui Dumnezeu».

În 1970, Congresul tinerilor teologi ortodocși greci (la care vor participa peste 70 de clerici și laici) se va ține tot la Kainourgio între 20 și 23 august, și va dezbate tema: «Sfîntul Duh» pe baza următoarelor referate: — Caracterul triadologic al pnevmatologiei ortodoxe; — «Filioque», semnificația divergențelor teologice pentru viața Bisericii; — Apariția lui Paradet în lucrarea iconomiei divine: Duhul Sfînt și îndumnezeirea firii omenești; Înțelesul teologic al Cincizecimii; — Harismele și slujirile în Biserică, lucrări ale Sfîntului Duh; — Natura — Hristos — Duhul Sfînt (realitatea naturală și acțiunea istorică — teren pentru manifestarea și lucrarea Duhului Sfînt).

DOUĂ SENTINȚE JUDECĂTOREȘTI ÎMPOTRIVA PROZELITISMULUI. — Constituția actuală a Statului grec recunoaște Biserica Ortodoxă ca Biserica oficială de stat și protejează libertatea cultului tuturor religiilor recunoscute, dar interzice categoric prozelitismul. În aplicarea cu strictețe a acestei dispoziții constituționale la 5 mai 1970, Consiliul de Stat a respins acțiunea intentată de Arhiepiscopul romano-catolic de Corfu, Mgr Antonio Barthalitis, împotriva hotărîrii Ministerului Educației prin care se interzice ca, începînd cu anul școlar 1969—1970, elevii de religie ortodoxă să urmeze cursurile școlii libere organizate de Mgr Antonio Barthalitis, cîtă vreme această școală va funcționa în aceleași localuri cu alte instituții ale Arhiepiscopiei romano-catolice din Corfu.

O a doua hotărîre judecătorească în problema prozelitismului a fost luată de Tribunalul corecțional din Mitilene, care a condamnat trei persoane, membri ai sectei «Martorii lui Iehova», la cîte cinci luni închisoare, 3.000 de drahme amendă și șase luni supraveghere polițienească pentru că au convertit pe copiii lor, elevi de școală primară, la «erezia» «Martorii lui Iehova».